

Fra omstillingsprogram til regional satsing

Bjørn Iversen

Lierne 23.8.2018

Vestre Toten kommune

- Kommune i Oppland på vestsiden av Mjøsa
- 250 kvadratkilometer. 13300 innbyggere
- Landbruk
- Offentlig og privat tjenesteyting som i de fleste kommuner, men
- Først og fremst en industrikommune, ca. 40% av sysselsettingen.
- Raufossklyngen, forsvar og bil del ca. 90% eksport

Omstillingsprogrammet i Vestre Toten

- Vestre Toten kommune søkte i 2009 Oppland Fylkeskommune om omstillingsstatus på bakgrunn av:
 - Bortfall av ca 550 arbeidsplasser i Raufoss Industripark, dvs omlag 17 % nedgang i perioden september 2008 til juli 2009
 - I tillegg kommer bortfall av arbeidsplasser utenfor industriparken som en ringvirkning

Svært positive erfaringer med Regional Omstilling

- Ga kommunen et hardt tiltrengt virkemiddel med tilhørende midler i en kritisk fase
- Oppnådde gode og målbare resultater
- Ga lærdom om hvordan vi kan møte framtidige bølgedaler i næringslivet
- Bygget en plattform for videreføring av omstillings- og utviklingsarbeidet etter at omstillingsperioden var over

OPPSUMMERING AV KONKRETE RESULTATER

- Gjennomført 63 prosjekter. Samlet prosjektstøtte ca 17,5 mill kr. 2 runder med SMB Utvikling
- Mål om 300 nye og sikrede arbeidsplasser. Etter 7 års arbeid registrert vel 180 arbeidsplasser, de fleste nye.
- Spørreundersøkelse til bedriftene. Forventer ca. 300 arbeidsplasser som følge av prosjektene
- 6 nye bedrifter
- To nye nettverk
- Kompetanse og samarbeid
- Nærmere 60 bedrifter har enten enkeltvis eller i nettverk vært involvert i prosjekter gjennom programmet

Svært positiv sluttevaluering

GRATULERT: Statssekretær Inger Karin Olli (H) tok turen til Raufoss for å gratulere blant andre Bjørn Hversen med et vel gjennomført omstillingsprogram.

FOTO: TERJE NILSEN

■ Etter omstillingen

Bare ros til Vestre Toten

RAUFOSS: De rosende ordene til Vestre Toten etter omstillingsarbeidet vil nesten ingen ende ta.

TERJE NILSEN
teja@ntnua.no

I en rapport om prosjektet, utarbeidet av det nordiske anlyseselskapet Oxford Research på oppdrag fra Innovasjon Norge, heter det for eksempel at «Oxford Research mener omstillingsprogrammet i Vestre Toten har vært meget vellykket».

Og kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland (H) er ikke mindre begeistret:

«Dette er et utmerket eksempel på et godt utarbeidet og gjennomført omstillingsprogram. Det er viktig å se på dette som et eksempel til etterretning i et globalt marked. Nå

håper jeg andre kan lære av Vestre Toten, sier hun i en pressemelding.

God stemning

Evalueringen av omstillingsprogrammet viser at kommunen har styrket sin kompetanse som tilrettelegger for næringsutvikling. Blant annet er det nå etablert et regionalt næringsutviklings samarbeid der arbeidsgiverne fra omstillingsprogrammet videreføres, påpeker Mæland videre.

Et såkalt læringsseminar på Raufoss mandag som markerte avslutningen på omstillingsprosjektet var med andre ord preget av mange smilende fjes, både fra regjeringen, lokalpolitikere og representanter for det lokale næringslivet.

Mælands statssekretær, In-

ger Karin Olli, fulgte opp jorden til sin sjef.

«Jeg er imponert. Dere har vist handlegret. Gode resultater kommer ikke av seg selv. Dere har vært gode, noe som har brevidt hardt arbeid og mye kløkskap. Dere ser også nytten av å tenke regionalt, så Olli til salen.

Senioranalytiker André Flatnes i Oxford Research er en av dem som står bak rapporten.

«Vestre Toten er en kommune i utvikling og vekst, oppsummerer han.

550 arbeidsplasser

Det var som kjent finanskrisen i 2008 og 2009 som var årsaken til at ledelsen i Vestre Toten kommune så seg nødt til å søke om omstillingsmidler. Kommunen mistet mer enn 550 ar-

beidsplasser i Raufoss Industripark i perioden fra september 2008 til juli 2009.

Spesielt bilindustrien ble hardt rammet av nedgang i etterspørselen. I tillegg kom bortfall av arbeidsplasser utenfor industriparken som en ringvirkning av nedgangen i industrien eller andre forhold. Om lag 20 prosent av industrarbeidsplassene i kommunen forsvant i 2008-09, ifølge Oxford Research.

«Dette var dramatisk, mener Inger Karin Olli.

Kommunen satte inn 21,9 millioner kroner i omstillingsprosjektet, hvorav 81 prosent kom fra Oppland fylkeskommune. Resten såket kommunen inn.

Blant prosjektene var nyskaping, senterutvikling og for-

skjellige tilskuddsordninger. Totalt har 63 prosjekter fått støtte fra programmet.

Resultatet av arbeidet ble i første omgang 180 nye årsverk. I 2017 kom det til ytterligere 230 slik at Vestre Toten er i ferd med å ta igjen de tapte arbeidsplassene.

«Et svært godt resultat, fastslo Flatnes.

Sluttstrekk

Tidligere Sp-politiker og bondehøveding Bjørn Hversen har ledet omstillingsprosjektet i hjenkommunen siden 2012. Han understreket at det nå er satt sluttstrekk for prosjektet, men ikke for omstilling.

«Prosjektet har bidratt til at Vestre Toten har fått et mer robust næringsliv, så han og fikk støtte fra André Flatnes som

poengterte at kommunen har et næringsliv med god vekstkraft. Det har vært et meget vel gjennomført program, konkluderte han.

Ordfører Leif Waaram (Ap) er også fornøyd med tingenes tilstand.

«Nå har vi 42 bedrifter innenfor egnede på Raufoss. Vi er en av landets største eksportkommuner og er en næringsvennlig kommune, mente han.

Den usedvanlig positive rapporten fra Oxford Research setter bare fingern på ett punkt - at ikke distriktkontoret til Innovasjon Norge i Lillehammer var på prosjektet.

Viktige prioriteringer/suksessfaktorer

- Omstillingsmidlene ble i alt vesentlig nyttet til prosjektstøtte i bedrifter/nettverk (80%)
- Prioriterte industrien som hovednæring
- Samarbeid med kompetansemiljø (Sintef)
- Komplementært til andre virkemidler
- Proaktiv arbeidsform med bedriftsdialog og prosjektutvikling sammen med bedriftene

Fra kommunalt program til regional satsing

- Videreføring av omstillingsarbeidet
- Tidlig avklart mål å ta vare på innretning og arbeidssett fra Omstillingsprogrammet
- Gjøvikregionen, 5 kommuner med ca. 70 000 innbyggere
- Gjøvikregionen et felles bo- og arbeidsmarked
- Byregionprogrammet, avklaring av regionens næringssatsing
- Politisk prosess, SMB-Utviklings rolle
- Vedtak i kommunestyrene i 2016/17.

Gjøvikregionen

Nytt regionalt næringsutviklingsprogram

- Etablert 1.1.2017
- Finansiering fra deltakende kommuner med vel 5 mill. kr/år
- Arbeidsform etter mønster fra Omstillingsprogrammet
- Sekretariat i Gjøvikregionen Utvikling, samarbeid med de kommunale næringsrådgiverne som jobber aktivt med å finne aktuelle prosjekter
- 90% av rammen skal ut til bedriftene
- Styre med 4 fra kommunene og 2 fra næringslivet

Regionalt næringsutviklingsprogram

- Prioriterte bransjer industri, Ikt-næring og bioøkonomi (mat og produkter av trevirke)
- Fokus på etablerte, små og mellomstore bedrifter, men også oppstartsbedrifter og bedrifter som flytter til regionen
- Prosjektstøtte til tidligfase prosjekter der behovet for risikoavlastning er stort (forstudier og forprosjekter)

Erfaringer så langt

- Litt treg start i 2017, men nå er tilgangen på prosjekter svært god.
- I alt innvilget støtte til 17 prosjekter med til sammen ca. 5,5 mill. kr. God fordeling mellom de prioriterte bransjene
- Prognosen er at rammene for 2017-2018 vil bli nyttet fullt ut
- Ikke svært aktiv markedsføring men god proaktiv jobbing mot bedriftene. Næringsrådgiverne har en sentral rolle
- Programmet blir svært godt mottatt av næringslivet. Dekker behov som ikke blir fanget opp av det ordinære virkemiddelapparatet

Videre utvikling

- Lagt en god plattform for koordinert næringsutviklingsarbeid på kommune- og regionnivå
- Kommunene ser konkrete resultater
- Evaluering av næringsprogrammet i 2019. God tro på at dette vil bli videreført som et permanent program

Takk for oppmerksomheten!

